

soluatur melioratio in rebus designatis à testatore, & si res designatæ sint maioris valoris pro rata in qualibet (dum recipiat commodam diuisionem) melioratio soluenda est, & licet verum sit quodd etiam cadat affectio
 96 circa res, sicut circa personas, vt in l. lex quætutores. C. de administratione tutorum. l. peto. §. fratre. l. cum pater. §. libertis. ff. de leg. 2. l. in fundo. ff. de rei vindicatione. illud procedit generaliter loquendo, non verò ab ordine literæ, circares, sed solum circa personas, vt loquitur text. m d. l. generaliter. §. quid ergo. & in d. l. quoties. ff. de usurpatione. & l. cum pater. §. à te. peto marite, quæ iura loquuntur in affectione personarum, quæ deducitur & colligitur ab ordine literæ, non verò in affectione rerum, & licet illud esset expressum de iure communi, de iure verò Regio Hispaniæ, contrarium est decism. m d. l. 20. & in l. 19. Tauri, vbi postquam fuit dispositum, patentes habere jus meliorandi filios, vel nepotes in tertio, &
 97 quintobonorum, & posse illam meliorationem designare in certis rebus hæreditarijs, ibi. *Senalar la dicha mejora en cierta cosa, o parte de su herienda, statim lex subdit, contanto que no exceda el dicho tercio de lo que montare, & sic in excessu est nulla melioratio, non verò in rebus designatis quia in omnibus est dicta melioratio designanda, pro rata dictæ meliorationis, dum res designatæ recipient comodam diuisionem, quod quidem iuri & rationi videtur consonum, & verbis & voluntate testatoris consentaneum: & sic cum similis casus de facto contingat menti tenendum est, quæ opinio confirmatur extraditis per doctissimum & celebratissimum Juris consultum Joannem Baptistam Costam, de quota & rata per 160. quæstiones.*

Vltimò pro complemento nostræ quæstionis animaduertendum est, quod si inter legatum & hæredem, moueaturlis & controversia super solutione redditum, & hæres opponat, quod legatum sit usurarium, vt
 98

diximus in prima opinione, & legatus dicat contrarium, ex fundamentis secundæ, quod in tali casu controversia usuræ est dirimentia. coram indice ecclesiastico, cum ad eū spectet declarare, an dictum legatum sit usurarium, cum sit quæstio iuris, vt latè resolvimus in quest. 897. num. 658. maximè in tot varietate opinionum. Si verò controversia non sit iuris, sed facti, & petita executione pro legato, coram judice sæculari, per viam exceptionis allegetur usurpa ad rescissionem contractus, tunc poterit sæcularis recto iure cognoscere, vt fuit decisum in Senatu Catalaniæ. 11. mensis Maij 1579. & 24. Decembris 1578. vt tradit don Ludouicus de Peguerain suis decisionibus criminalibus. cap. 30. an. 24. & si iudex ecclesiasticus inhibeat iudicii sæculari per censuras, vt non cognoscatur in dicta causa erit notorius casus violentiæ & remissio processu ad Regalem Cancellariam, remittetur ad iudicem sæcularem, quia licet crimen usurparum sit ecclesiasticum, vt tradit Couarru. lib. 3 variarum. cap. 3. (etiam si causa ventiletur inter laicos, vt tradit Lapis allegatione 56. & glossa in clement. 2. de iudic. verb. de usurp. etiam quando dubium est, an contractus sit usurarius, vel non) tamen quando est quæstio facti, & notoriè constat, quo contractus sit usurarius, tunc iudex sæcularis competens erit, nec possit ecclesiasticus illi inhibere, vt tenet Couarruu. supra, & in 42. parte, capite sexto, numero decimo nono. Julius Clarus recept. sentent. quæstionem trigesima septima. & Michael Agia, de exhibendis auxiliis, in fundamento 17. versicul. quibustamen. vbi etiam ampliat, licet quæstio sit iuris, dum tamen non principaliter, sed per viam exceptionis opponatur, quam dicit communem opinionem ex voto Guidonis Papæ. consilio
 180. numer. 2. quod ego latius resolui, in d. quest. 897. an. 658. vbi invenies resolutionem, & practicam.

S V M M A R I V M.

- 1 *Lausularum precedentium, quadruplex est virtus, declarandi, restringendi, supplendi, ampliandi.*
- 2 *Qualitates positæ in una clausula censentur repetitæ in alijs.*
- 3 *Clausula apposita, in medio, vel in fine refertur ad omnia.*
- 4 *Repetitio inducitur per coniunctionem verborum.*

- 5 *Repetitionis, & qualitatis repetende, eadem debet esseratio.*
- 6 *Repetitio procedit, ex conjecturata voluntate testatoris.*
- 7 *Congruitas, & commoditas est animaduertenda, in repetitione.*
- 8 *Dictum in præfatione quando censeatur repetitum in contractibus.*
- 9 *Conditio que tacitè inerat non censetur repetita, quando datur diversitatis ratio.*

10 Repe-